

ik er kwam was het een uit elkaar gevallen oud gezelschap. De mensen die er zaten waren uitgepraat, ook met elkaar. Eigenlijk was het gemakkelijk om daar met de (jonge) mensen die wel wat wilden een nieuwe situatie te creëren. Daar waren jonge acteurs bij als Theu Boermans, Hans Hoes en Michel Van Rooy, die inmiddels overleden is. Paul Vermeulen Windsant was als gastregisseur gevraagd en ik heb daar toen Gerardjan Rijnders binnengehaald. Eind jaren '70 heerste er een situatie waarin jonge toneelmakers geen repertoiretoneel wilden doen: dat was een 'besmet gebied' waarin ze niet geïnteresseerd waren. Al wat met grotezaaltheater te maken had werd als verkalkt, 'klassiek', maatschappelijk niet-relevant afgedaan. Coöperatief werkende groepjes in kleine zalen kregen toen alle belangstelling. Ik vroeg toen Gerardjan: 'zou jij eventueel overwegen om...' en hij zei: 'ja'. Ik had toen erg het gevoel dat alle nieuwe ontwikkelingen die in de marge, in kleine zalen plaatsvonden ook hun weg moesten kunnen vinden binnen het repertoiretoneel, grootschaliger worden. Dat gebeurde toen nog helemaal niet. Ik was ervan overtuigd dat je een groter publiek kon bereiken met een nieuwe interpretatie van repertoirestukken; geen accent meer op de onveranderlijke eeuwigheids-waarde, maar precies op de nieuwe kijk, het afstoffen van de materie. Ik denk dat Globe daar in Nederland een begin mee heeft gemaakt. Gerardjan en ik kenden elkaar reeds van in de

redactie van Toneel/Teatraal. Zelfs toen hij nog op de regieopleiding zat en ik in theaterwetenschappen, waren er contacten, was het gesprek al begonnen. Het was heel vanzelfsprekend ermee door te gaan.

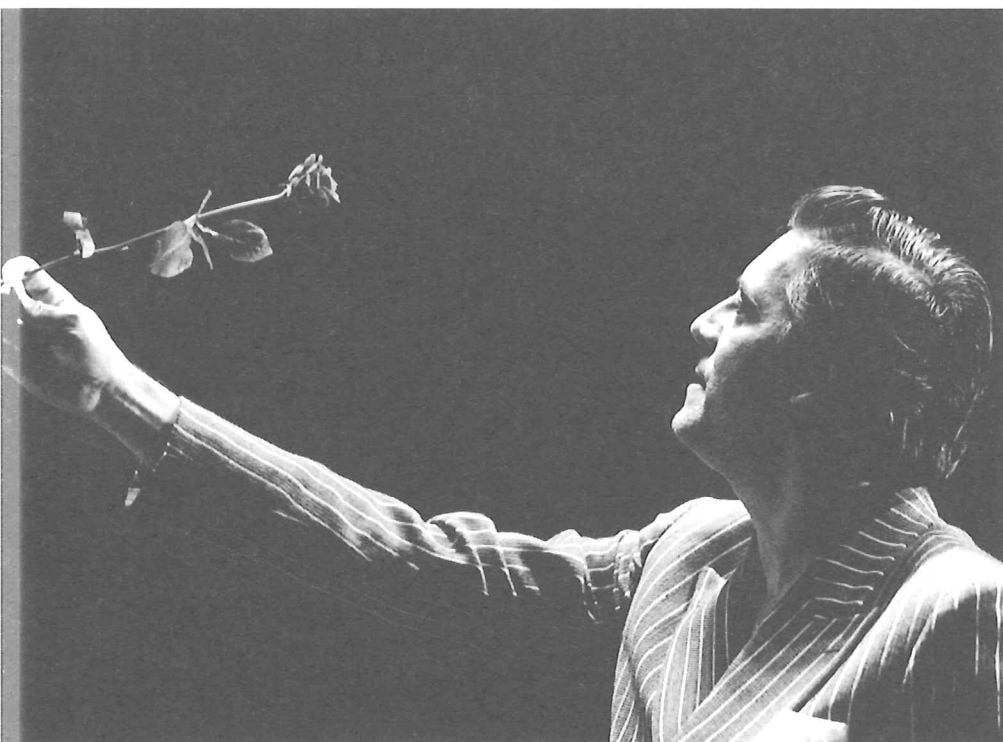
Etcetera: Ines, jij bent ook initieel in 'grote structuren' terechtgekomen. Was dat een keuze of ben je daar toevallig ingerold?

Sauer: Bij het Noord Nederlands Toneel werd ik voorgedragen om Konny Hoeben op te volgen. Ik heb daar eerst gewoon meegewerkt zodat ik kon uitzoeken hoe de ervaring was. Toen vroeg Koos Terpstra mij om zijn vaste dramaturg te zijn. Met hem heb ik twee producties gemaakt bij het ro Theater. Maar na die ervaring wilde ik eerst een inhoudelijk standpunt voor mezelf hebben voor ik me weer aan iemand verbond. Ik wil nadenken over wat iets betekent en wat het in de maatschappij betekent. Als dramaturg krijg je niet altijd de ruimte om dat gebied te benaderen; dat is ook de reden waarom ik eerst zelf dingen wil onderzoeken; daarom o.m. werd ik studente bij DasArts.

Etcetera: Als een dramaturg geen 'omgevalen boekenkast' is, wat is hij dan wel? Wat doe je dan precies als dramaturg?

Brog: De boekenkast moet er wel zijn; ze mag ook behoorlijk over je heen gevallen zijn. Er moet een vanzelfsprekend gebied zijn waar-

uit je kan putten: boeken, beelden, muziek, beeldende kunst, sociale en politieke structuren, van nu, maar ook uit het verleden. Je weet natuurlijk niet iets over al die gebieden, je hebt je eigen voorkeuren, maar toch moet je het temperament van een alleseter hebben. Dat is ook een van de aantrekkelijke kanten van het beroep: je kan steeds nieuwe dingen inbrengen. Er is een soort trampoline waarop de voorstelling moet kunnen springen en hoe beter en steviger het materiaal is dat je aanbrengt, hoe beter en hoger iedereen kan springen. Dat geldt niet alleen voor losse voorstellingen, maar ook als je aan een gezelschap verbonden bent, zoals ik aan Tg Amsterdam. Gerardjan Rijnders is god. Titus Muizelaar is de schipper naast god en ik ben de roerganger. Ik ben lang niet dezelfde dramaturg bij de diverse producties: soms heb ik het zaad voor een productie gezaaid, soms heb ik alleen een pakje zaad in de winkel gekocht, soms kom ik pas kijken als het gewas reeds flink boven de grond staat of ik ga onder de boom staan kijken of er iets naar beneden valt. Al die varianten zijn mogelijk. Daarom is de persoon of het vak van dramaturg zo vaak de kop van jut, die maar weg moet want eigenlijk niks te beweren heeft, omdat het zo moeilijk is te omschrijven wat hij doet. Dat is zo voor vele functies binnen het theater: als het goed is zijn het allemaal olievlekken die in elkaar overgaan. De ontwerper levert een decor af; daar wordt hij ver-

Het neerstorten van Hindenburg en wat daarna gebeurde - RO Theater / Leo van Velzen